

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient de tramitació ordinària núm. 11/2023 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió presencial i virtual de data 26 de juny de 2023 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 11/2023

ASSUMPTE: Queixa de J.O., en nom d'ERC Bellaterra, sobre la publicació local TOT Bellaterra, en considerar que vulnera de forma reiterada diversos punts del Codi Deontològic (1, 2, 3, 5, 6, 7 i potser també el 8) en no cobrir actes, no signar els articles, manllevar imatges sense acreditar-les i no atendre les peticions de rectificació. El denunciant considera especialment greu que el govern de l'Entitat Municipal Descentralitzada (EMD) de Bellaterra, que en el moment de la queixa està en mans de Gent per Bellaterra (GxB), contracti mensualment uns 700 euros en publicitat en aquesta publicació, lamentant que TOT Bellaterra rebi "diner públic de forma continuada i sense concurs" malgrat no tenir "criteris ètics ni periodístics". En aquest sentit, subratlla especialment que l'actual propietari de TOT Bellaterra és, precisament, un dels fundadors de GxB, tal com consta en el registre de partits polítics.

ANTECEDENTS: ERC de Bellaterra fa arribar una queixa en relació a TOT Bellaterra, una publicació mensual en paper nascuda el 2010 que es distribueix bústia a bústia a les cases i comerços de Bellaterra. El partit (en el moment de la queixa, a l'oposició de l'EMD) explica que, en els seus inicis, el govern de l'EMD destinava uns 500 euros mensuals a publicar anuncis i informacions a la revista, però que a partir de l'adquisició de TOT Bellaterra per part de Jordi Sans, un dels fundadors de GxB (pels volts de 2015), l'EMD ha estat contractant mensualment uns 700 euros en publicitat (contraportada i pàgina interna) amb contractes menors, que no requereixen concurs públic. Esquerra no aporta els documents de contractació, sinó que es remet a un reportatge d'investigació publicat el 2019 pel Cugatenc i Bellaterra Diari (<https://www.elcugatenc.cat/barris-i-emd/els-tentacles-la-comunicacio-lemd-bellaterra>) on es denunciava aquesta situació i s'apuntava que TOT Bellaterra s'havia endut, de mitjana, el 45% de la partida de Publicitat, Difusió i Campanyes institucionals de l'EMD al llarg dels últims anys. Aquest article, però, tampoc remet a cap font o document original, de manera que no es pot comprovar la veracitat de les dades.

Més enllà d'una contractació de publicitat que consideren excessiva, ERC Bellaterra també posa èmfasi en les suposades males pràctiques que porta a terme la publicació, tot mencionant que des del 2015 no hi ha cap article firmat ni figura cap nom de cap col·laborador. També denuncien que les imatges no s'acrediten i sovint "les manllevem de veïns, entitats o altres mitjans de comunicació sense la deguda acreditació" (tot i que no s'adjunta cap denúncia sobre aquesta qüestió). En tercer lloc, s'indica que en alguna ocasió s'ha demanat una rectificació d'informacions publicades sense que hagi estat atesa (de nou, no s'adjunta cap de les peticions de rectificació emeses. Finalment, asseguruen que

als actes del poble “mai s’hi ha presentat un periodista en nom de TOT Bellaterra”. Això fa que els republicans considerin que la publicació pot estar incomplint els criteris 1, 2, 3, 5, 6, 7 i possiblement 8 del Codi Deontològic.

Vista la situació, ERC Bellaterra considera que “un problema” que una “publicació d’aquestes característiques i sense criteris ètics ni periodístics rebi diner públic de forma continuada i sense concurs, quan hi ha empreses al territori que ofereixen el mateix servei”.

AL·LEGACIONS: Tot i que s’han demanat, no s’han rebut al·legacions per part de TOT Bellaterra.

PONÈNCIA: La principal dificultat d’aquesta ponència és que la denúncia és molt àmplia: afecta a set criteris del Codi Deontològic i no fa referència a una notícia ni a un període en concret, sinó a tota una publicació amb caràcter genèric. Per poder fer una anàlisi, doncs, la ponència es basa en els sis darrers números de TOT Bellaterra, que són els que es troben penjats a la seva pàgina web.

Pel que fa al punt 1 del Codi (Informar de manera acurada i precisa), cal dir que l’enfocament de les notícies de TOT Bellaterra està absolutament alineat amb les tesis de Gent per Bellaterra a nivell polític, fent èmfasi en qüestions com la necessitat d’annexionar-se a Sant Cugat del Vallès en lloc de Cerdanyola o les crítiques a la gestió de l’Ajuntament de Cerdanyola. En els sis números analitzats, el govern de l’EMD és protagonista de la majoria de notícies i no n’hi ha absolutament cap que sigui crítica amb la gestió de l’EMD. Sorpren el fet que moltes notícies no citen cap font directa, de manera que es fa difícil separar les informacions de les opinions. Tampoc es dona veu, en cap cas, a l’oposició de l’EMD, a l’Ajuntament de Cerdanyola per defensar-se de les crítiques o a entitats socials i/o veïnals que puguin mostrar alguna discrepància respecte l’EMD. Cap de les notícies publicades, a més, va signada per ningú. Per tot plegat, es pot considerar que la publicació incompleix el criteri 1 del Codi, ja que fa passar sota el format d’informació el que és un contingut clarament propagandístic a favor de Gent per Bellaterra.

El punt 2 fa referència a “Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament”. En aquest cas, TOT Bellaterra ha publicat nombrosos articles molt crítics amb la gestió de l’Ajuntament de Cerdanyola i en alguns casos contra persones en particular, però en cap d’ells consta la versió dels afectats ni fa referència al fet que ni tan sols s’hagi demanat. Per tant, es pot considerar que aquest criteri també resulta incomplert, ja que, tal com diu el Codi, “el periodista s’ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per tal de donar-los l’oportunitat de resposta”.

En relació al punt 3 (Rectificar les informacions incorrectes), el CIC no pot determinar si s’ha incomplert o no, ja que el denunciador no ha fet arribar cap petició concreta.

Tal i com s’ha mencionat prèviament, una bona part de les notícies analitzades, especialment aquelles de caràcter més polític, no citen les fonts, sobretot les

directes. Per exemple, a la notícia titulada “L’Ajuntament de Cerdanyola s’oposa al Consultori de Bellaterra” (número 149), en cap moment apareix cap font (ni directa ni documental) que acrediti aquesta afirmació. El mateix passa amb la informació sota el títol, “El portaveu de l’Ajuntament reafirma la negativa al centre mèdic de Bellaterra” (número 150), on en cap moment es recullen les declaracions textuais que han portat a redactar aquest titular. Per tant, es pot constatar un incompliment del criteri 5, quan diu que “les fonts s’han de citar perquè la informació sigui creïble”.

Pel que fa al criteri número 6, “Conciliar els drets individuals amb el dret públic del saber”, el denunciador no aporta cap cas en concret, i de les publicacions no es desprèn que s’hagi produït cap assetjament a les fonts. Per tant, el CIC no pot determinar si s’ha incomplert o no, perquè no té prou elements.

En relació al criteri 7 (Evitar el conflicte d’interessos); sí que es pot determinar un incompliment. Tal com s’ha mencionat prèviament, sovint es fan passar com a informacions articles que en realitat tenen un to clarament propagandístic a favor del govern de l’EMD, que ha publicat publicitat en els sis números de la revista analitzats. Per tant, tal com diu el punt 7, “cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l’aparença deliberada d’informacions periodístiques”, cosa que s’incompleix en aquest cas.

Finalment, pel que fa al criteri 8 (No utilitzar en profit propi informacions privilegiades), el denunciador no fa arribar cap cas en concret, per tant, el CIC no pot determinar si hi ha hagut un incompliment.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

TOT Bellaterra ha incomplert els punts número 1, 2, 5 i 7 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes. El CIC no disposa de prou informació per determinar si s’han incomplert els punts 3, 6 i 8.

I per que així consti s’estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 26 de juny de 2023. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General